

Aika 27.11.2024, klo 16:00

Paikka Teams

Käsiteltävät asiat

§ 130 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 131 Pöytäkirjantarkastajien valinta

§ 132 Esityslistan hyväksyminen

§ 133 Oikaisuvaatimus irtisanomista koskevassa asiassa

§ 134 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle vammaispalvelujen asiakasvalituksen johdosta

§ 135 Pitkäaikaissairauksien maksuttomien hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakeluohje

§ 136 Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (hyvinvointialuelaki 97 §)

§ 137 Tiedoksi

§ 138 Ajankohtaiset asiat

§ 139 Muut asiat

Osallistujat

Micaela Röman, puheenjohtaja
Anna-Mari Eloranta, 1. varapuheenjohtaja
Marja Lahti-Elers, sihteeri
Roy Harkimo
Jarkko Haverinen
Irmeli Hoffrén
Juha Kittilä
Sanna Kivineva
Meri Lohenoja
Tove Munkberg
Markus Pietikäinen
Pamela Stenberg
Tero Suominen
Pehr Sveholm
Maija Aatelo, vammaisneuv. ed. / repr.för rådet för pers. m. funktionsnedsätt.
Juha Huotari, vanhusneuvoston edustaja /representant för äldrerådet
Annika Immonen, sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja /social- och hälsovårdsdirektör
Emma Karmanheimo, Nuorisovaltuuston edustaja/Representant för ungdomsfullmäktige
Hanna Kaunisto, vs. vast.aluejoht. (peso)/ tf. ansv.omr.dir (fam. o soc. tjänst)
Arto Kujala
Max Lönnqvist, hyvinvointialuejohtaja /välfärdsområdesdirektör
Mikaela Nylander, aluehallituksen pj. /välfärdsområdesstyrelsens ordf.
Kirsi Oksanen, vast.aluejoht.(Ikäant. palv.) /ansv.omr.dir. (tjänst. för äldre)
Carita Schröder, vast.aluejoht.(terv.palv.) /ansv.omr.dir. (häls.vårdstjänst.)

§ 130

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouksen laillisuus ja päätösvalta todetaan.

Hyvinvointialueen hallintosäännön (144 §) mukaan kokouskutsu on lähetettävä kolme päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla (145 §).

Kutsu on lähetetty 22.11.2024 ja julkaistu samanaikaisesti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Ehdotus

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 131

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Valitaan kokouksen pöytäkirjantarkastajat.

Pöytäkirjan valmistuttua sihteeri lähettää sen tarkastettavaksi puheenjohtajalle sekä valituille tarkastajille sähköisesti.

Ehdotus

Palveluiden järjestäminen -lautakunta valitsee kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi Juha Kittilän ja Anna-Mari Elorannan.

§ 132

Esityslistan hyväksyminen

Palveluiden järjestäminen -lautakunnan kokouksen käsiteltävät asiat on ilmoitettu ennalta kokouskutsussa ja sen mukana toimitetussa esityslistassa.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 116 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei palveluiden järjestäminen -lautakunta toisin päättä.

Ehdotus

Palveluiden järjestäminen -lautakunta päättää hyväksyä kokouksen esityslistan työjärjestykseksi.

§ 133

Oikaisuvaatimus irtisanomista koskevassa asiassa

IUHVADno-2024-4151

Liitteet

- 1 Liite_2_Oikaisuvaatimus (ei julkinen asiakirja)
Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) § 24
- 2 Liite_1_Päätös virkasuhteen irtisanomisesta (ei julkinen asiakirja)
Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) § 24

Valmistelu ja lisätiedot:
henkilöstöjohtaja Anu Rautiainen
lakimies Janina Luminto
etunimi.sukunimi(at)itauusimaa.fi

Asia on ollut aluehallituksen käsiteltävänä 14.11.2024 mutta on todettu, että toimivalta kuuluu Palveluiden järjestäminen -lautakunnalle.

Hyvinvointialueen kirjaamoon on 5.11.2024 saapunut oikaisuvaatimus, joka koskee tulosityksikköpäällikkö Nina Moisanderin 1.11.2024 § 5 tekemää viranhaltijapäätöstä irtisanomisasiassa (IUHVADno-2024-4151). Viranhaltijapäätös ja oikaisuvaatimus ovat ohessa liitteinä.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 139 §:ssä on määräykset oikaisuvaatimusmenettelystä. Aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua.

Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä. Oikaisuvaatimus tehdään aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Oikaisuvaatimus on saapunut hyvinvointialueen kirjaamoon oikaisuvaatimusajan puitteissa, ja se on näin ollen otettava käsiteltäväksi.

Oikaisuvaatimusta käsitellessään Palveluiden järjestäminen -lautakunta on sidottu niihin laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuusvaatimuksiin, joita oikaisuvaatimuksessa on esitetty. Palveluiden järjestäminen -lautakunta ei näin ollen voi käsitellä asiaa oikaisuvaatimusasiaina tätä laajemmin.

Asiaa käsitellessään Palveluiden järjestäminen -lautakunnan on arvioitava oikaisuvaatimuksessa esitetyt laillisuusvirheet sekä arvioitava oikaisuvaatimuksessa esitetyt tarkoituksenmukaisuusperusteet.

Otettuaan asian oikaisuvaatimusasiaina käsiteltäväkseen Palveluiden järjestäminen -lautakunta voi muuttaa tehtyä hallintopäätöstä, kumota tehdyn hallintopäätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus:

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialue kumoaa päätöksen virkasuhteen irtisanomisesta. Kumoamisen johdosta kyseinen virka tulee palauttaa oikaisuvaatimuksen tekijälle ja viranhoidon on katsottava jatkuneen

katkeamattomana (laki kunnallisesta viranhaltijasta 44 §). Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii hyvinvointialuetta maksamaan aiheutunut palkkavahinko irtisanomisen ja viran palauttamisen väliseltä ajalta.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt laillisuusvirheet:

Oikaisuvaatimuksen tekijä esittää, että virkasuhteen irtisanomiselle ei ole lain mukaisia perusteita. Oikaisuvaatimuksen tekijää ei ole varoitettu eikä ohjeistettu toimimaan toisin. Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että päätös kumotaan ja hänen virkasuhteensa palautetaan hänelle.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt tarkoituksenmukaisuusperusteet:

Oikaisuvaatimuksen tekijä perustelee menettelyään sillä, että hän on itse tehnyt puuttuvia työvuoroja ja että hänelle ei ole koskaan kerrottu, että häneltä on kiellettyä tehdä itse sellaisia työvuoroja, jotka jäisivät muutoin tyhjiksi. Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa, että hänen esihenkilönsä hyväksyy tehdyt vuorot kuukausittain ja että tämän myötä esihenkilölle menee (jälkikäteen) tieto hänen tekemistään ylitöistä. Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa, että työnantajan olisi tullut välittömästi huomauttaa, että hän ei saa tehdä avoimia vuoroja itse. Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa, "että se, että työnantaja ei ohjeista, ei ole viranhaltijan työsuhteen päättämisperuste".

Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa, että joka tapauksessa työnantajalla ei ole perustetta irtisanoa virkasuhdetta ilman edeltävää varoitusta, ja että oikaisuvaatimuksen tekijän toiminta asiakas- ja potilasturvallisuuden takaamiseksi ei ole ollut lain edellyttämällä tavalla niin moitittavaa, että oikaisuvaatimuksen tekijän olisi tullut ymmärtää menettelynsä väärä ilman varoitusta ja selkeää ohjeistusta työnantajalta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei oman näkemyksensä mukaan ole tiennyt toimivansa väärin, ja hän olisi noudattanut työnantajan ohjeistusta ylitöiden teosta, jos sellainen ohje olisi hänelle annettu.

Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa, että työnantaja on tehnyt tutkintapyynnön poliisille asiasta. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei oman käsityksensä mukaan ole syyllistynyt mihinkään rikokseen. Hän toteaa, että ylimääräisten työvuorojen teko tilanteessa, jossa niitä ei ole kielletty tekemästä, ei täytä minkään rikoksen tunnusmerkistöä.

Asian käsittely:

Viranhaltijan velvollisuuksista on määrätty laissa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (ns. viranhaltijalaki). Yleiset velvollisuudet on kirjattu 4. luvun 17 §:ssä, jossa todetaan mm. seuraavaa: Viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Viranhaltija ei saa vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä sellaista taloudellista tai muuta etua, josta säädetään rikoslain (39/1889) 40 luvussa.

Virkasuhteen päättymisestä on määräykset 8. luvussa. Viranhaltijasta johtuvat irtisanomisperusteet on kirjattu 35 §:ssä: Työnantaja ei saa irtisanoa virkasuhdetta viranhaltijasta johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole asiallinen ja painava. Tällaisena syynä voidaan pitää virkasuhteesta, laista tai määräyksistä johtuvien, virkasuhteeseen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä sekä sellaisten viranhaltijan henkilöön liittyvien työntekoedellytysten olennaista muuttumista, joiden vuoksi viranhaltija ei enää kykene selviytymään tehtävistään.

Syyn asiallisuutta ja painavuutta arvioitaessa on otettava huomioon työnantajan ja viranhaltijan olosuhteen kokonaisuudessaan. Jos irtisanomisen perusteena on niin vakava virkasuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista ei 3 ja 4 momentissa säädettyä tarvitse soveltaa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on vuosina 2023 ja 2024 oikaisuvaatimuksessaankin väittämänsä mukaisesti ottanut itselleen sellaisia työvuoroja, jotka muutoin olisivat jääneet täyttämättä. Samanaikaisesti oikaisuvaatimuksen tekijä on esihenkilöidensä suuntaan kommunikoinut, että henkilöstöresurssitilanne on ollut hänen vetämässään yksikössä suhteellisen hyvä. Vuorojen täyttämättömyys itsessään ei ole sellainen asiallinen ja painava syy, johon vedoten työnantaja on tehnyt päätöksensä virkasuhteen irtisanomisesta. Työntekijällä on oikeus esittää toiveita työvuorojärjestelyistä, mutta hän ei voi itse tehdä niistä päätöstä.

Työnantaja katsoo, että oikaisuvaatimuksen tekijä on jättänyt noudattamatta ohjeita ja määräyksiä työvuorosunnittelusta, ylitoiden tekemisestä ja hälytysrahan myöntämisestä itselleen.

Asiallinen ja painava syy muodostuu siitä, että oikaisuvaatimuksen tekijä on rikkonut velvollisuuksiaan viranhaltijana ja syyllistynyt tekoon, joka täyttää usean rikosnimikkeen tunnusmerkistön. Työnantaja ei ole vielä tehnyt asiassa rikosilmoitusta mutta aikoo sen tehdä asian selvittelyn jälkeen. Syynä ei siten ole se, että hän on tehnyt ylityötä omassa yksikössään, vaan se, että hän on määrännyt itse itsensä kyseisiin vuoroihin ja erehdyttänyt esihenkilöitään ja työnantajaa toiminnassaan.

Oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa siihen, että ohjeista ei ole hänelle kerrottu. Ensimmäiseksi todetaan, että jo ilman erillistä ohjettakin tulisi yleisen elämäkokemuksen perusteella jokaisen ymmärtää, ettei henkilö voi määrätä itse itsensä töihin toisen lukuun ja päättää omasta palkastaan ollessaan palvelussuhteessa toiseen tahoon siten, että tuo toinen taho joutuisi maksuvelvolliseksi kyseisestä työstä. Lisäksi työnantaja katsoo, että esihenkilöasemansa vuoksi hänen olisi tullut olla hyvinkin tietoinen virka- ja työehtosopimuksen ehdottomista määräyksistä sekä työnantajan antamista ohjeista, joita hänen itsekin tuli soveltaa omiin alaisiinsa.

HYVTES III luvun mukaan työhön saapumisesta aiheutuvasta häiriöstä maksetaan hälytysraha, mikäli viranhaltija/työntekijä kutsutaan (hälytetään) työnantajan toimesta työhön (22 §). Lisä-, yli-, ilta- ja sunnuntaikorvauksen sekä aattokorvauksen suorittamisen edellytyksenä on, että työ on suoritettu toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen määräyksen perusteella paitsi silloin, kun kyseessä on säännöllinen vuorotyö tai jaksotyö (20 §). Lisätyötä on työnantajan aloitteesta viranhaltijan/työntekijän säännöllisen työajan lisäksi tehty työ, joka ei ole ylityötä (13 §). Ylityötä on työnantajan aloitteesta tehty työ, joka ylittää sekä työvuoroluettelon merkityn säännöllisen työajan että virka- ja työehtosopimuksessa määrätyt ylityörajat (14 §).

Yleiset ohjeet, jotka mukailevat HYVTESin sisältöjä, ovat koko henkilöstön saatavilla intranetissä. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilöstöpalvelut pitää yllä ajantasaisia ohjeita intranet-sivuilla. Palkka- ja palvelussuhdeasioita sekä työaikaääräyksiä koskevista asioista on mm. yksiselitteinen ohjeistus lisä- ja ylitoista. Ohjeen mukaan lisä- ja ylityön teettämisestä tulee sopia etukäteen ylityömääräyksellä. Ylityömääräyksen antaa aina henkilön oma esihenkilö. Esihenkilön

tulee toimittaa ylityömääräyksen tiketillä HPK Palvelut Oy:lle palkanlaskentaa varten. Lisä- tai ylityön teettämisen jälkeen esihenkilön tulee täyttää toteumatiedot lomakkeelle, jonka esihenkilön tulee toimittaa HPK Palvelut Oy:lle. Myös toteumalomakkeessa on yksiselitteinen kirjaus siitä, että lisä- ja ylityön teettämisestä tulee sopia etukäteen ylityömääräyksellä. Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole toiminut näin.

Erillistä suoraa kieltoa tyhjiksi jäävien työvuorojen tekemisestä ei ole, mutta esihenkilöasemassa olevan henkilön on pitänyt yleisten ohjeiden perusteella ymmärtää, että toiminta on kiellettyä varsinkin ilman erillistä työnantajan määräystä. Esihenkilöitä on koulutettu ja opastettu ohjeiden soveltamiseen kahden viikon välein pidettävissä esihenkilöinfoissa sekä palvelussuhdeasioiden koulutuksissa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on itsekin toiminut samaisessa prosessissa esihenkilön roolissa, joten käytäntö on täytynyt olla hänen tiedossaan.

Oikaisuvaatimuksen tekijän kanssa on keskusteltu toimintatavoista kolmen eri esihenkilön kanssa, jotka ovat olleet eri aikoina oikaisuvaatimuksen tekijän suoria esihenkilöitä. Keskusteluissa on useita kertoja käyty läpi oikeita toimintatapoja. Esimerkiksi 1.6.2023 on kokousmuistioon merkitty, etteivät esihenkilöt lähtökohtaisesti osallistu hoitotyöhön. Oikaisuvaatimuksen tekijälle on kerrottu keskusteluissa, että henkilöstön saatavuusongelmasta tulee keskustella oman esihenkilön kanssa ja, että tämän kanssa yhdessä etsitään tarvittaessa ratkaisuja henkilöstövajeeseen, jotta palveluiden toimivuudesta aiheutuva virkavastuu ei jää tiimin esihenkilön kannettavaksi mahdottomissa tilanteissa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on oma-aloitteisesti ottanut itselleen lisä- ja ylityövuoroja ilman, että hänen esihenkilönsä on antanut etukäteen lisätyö- tai ylityömääräystä. Henkilö ei voi itse määrätä itseään lisä- tai ylityöhön.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä on kirjannut järjestelmään itselleen hälytysrahavuoroja. Hälytysrahaa voidaan maksaa vain niissä tilanteissa, kun työnantaja hälyttää henkilön töihin tämän vapaa-ajalta henkilön jo poistuttua työpaikalta. Oikaisuvaatimuksen tekijä on oma-aloitteisesti jäänyt tekemään työvuoroja ja kirjannut niistä itselleen hälytysrahakorvauksia. Työnantaja ei ole hälyttänyt häntä työvuoroihin. Hälytysrahamenettelystä on täsmälliset toimintaohjeet intranet-sivulla. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on lisäksi paikallinen virka- ja työehtosopimus hälytysrahasta. Sen noudattamisessa ei yksittäisellä esihenkilöllä ole harkintavaltaa.

Asiaa selvitettäessä on käynyt ilmi, että oikaisuvaatimuksen tekijä oli yleistyöajassa ja sen myötä hänen työajanseurantansa toteutettiin Promid-järjestelmässä (liukuva työaika). Sen lisäksi hän on itse syöttänyt omat tietonsa luvatta hoitotyötä tekevän henkilöstön Titania-työvuorojärjestelmään, jonka kautta hän on pystynyt esihenkilön tietämättä maksattamaan itselleen ylityö- ja hälytysrahakorvauksia. Hänen tietojaan ei olisi pitänyt olla Titania-järjestelmässä lainkaan. Tämä on osoittanut pyrkimystä erehdyttää työnantajaa, sillä näin hän on varmistanut, ettei esihenkilö pääse puuttumaan toimintatapaan. Tämä osoittaa erityistä vilpillisyyttä ja erehdyttämistarkoitusta ja on aiheuttanut vakavan luottamuspulan oikaisuvaatimuksen tekijän ja työnantajan välille.

Asia on tullut ilmi vasta syksyllä 2024, kun yksikössä lopettanut työntekijä on kertonut menettelystä oikaisuvaatimuksen tekijän suoralle esihenkilölle.

Yksiselitteistä on, että työnantaja vastaa aina työvuorosuunnittelusta. Henkilö ei voi itsenäisesti päättää omista työvuoroistaan, suunnitella niitä ja kirjata niitä työvuorojärjestelmään. Työnantajan velvollisuutena on varmistaa, että työvuoroluettelo on virka- ja työehtosopimuksen mukainen. Vaikka käytössä olisi ns. autonominen työvuorosuunnittelu, niissäkin tilanteissa työnantaja vahvistaa aina työvuorot. Missään tilanteessa työntekijä ei voi itsenäisesti ottaa itselleen työvuoroja, vahvistaa niitä ja allekirjoittaa omia työvuorojaan koskevia rahakorvauksia.

Erityisen asiallisesti ja painavaksi tilanteen tekee se, että oikaisuvaatimuksen tekijä on toiminut vilpillisellä tavalla pitkään. Hän on vuosien 2023-2024 aikana kerryttänyt epärehellisellä ja toimintaohjeiden vastaisella tavalla itselleen perusteetonta rahallista etua erittäin huomattavia määriä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt hyvinvointialueella esihenkilöiden tietämättä useita toistuvia lisä- ja ylityksiä sekä hälytysrahavuoroja omaan yksikköönsä. Se on ollut työnantajan ohjeistusten vastaista, sillä oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole saanut esihenkilöltään niihin määräystä, vaan hän on itse suunnitellut ja toteuttanut kyseiset vuorot. Työnantajan selvityksen mukaan oikaisuvaatimuksen tekijän luvattomat lisä- ja ylitykset sekä hälytysrahakorvaukset ovat olleet määrältään merkittäviä ja menettely on herättänyt huomioita työyhteisössä.

Virkasuhdetta käytetään lain mukaan vain niissä tehtävissä, joihin kuuluu julkisen vallan käyttämistä. Julkisen vallan käyttämisessä korostuu toiminnan laillisuuden, tasapuolisuuden ja julkisen toiminnan luotettavuuden vaatimus. Näillä seikoilla on merkitystä myös arvioitaessa irtisanomisperusteen asiallisuutta ja painavuutta. Perusteen asiallisuuden ja painavuuden arvioinnissa merkitystä on muun muassa rikoksen laadulla, vakavuudella ja siitä tuomittavalla rangaistuksella sekä toisaalta viranhaltijan työtehtävien laadulla ja hänen asemallaan työnantajan organisaatiossa.

Varoituksen antaminen on virkasuhteen päättämisen prosessissa pääsääntö, josta voidaan tietyissä tilanteissa poiketa. Työnantajalla ei ole velvollisuutta antaa varoitusta, jos irtisanomisen perusteena on niin vakava palvelussuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää palvelussuhteen jatkamista. Tällaisessa tilanteessa rikkomuksen on oltava niin vakava, että henkilön olisi ilman varoitustakin pitänyt ymmärtää menettelynsä moitittavuus.

Työnantaja katsoo, että oikaisuvaatimuksen tekijän pitkään jatkunut epärehellisyys sekä vilpillinen, tutkintapyyntöön johtava toiminta on aiheuttanut epäluottamuksen, ja työnantajan näkemyksen mukaan oikaisuvaatimuksen tekijä on rikkonut virkavelvoitteitaan vakavasti. Ottaen huomioon hänen esihenkilöasemansa hän tiesi tai hänen olisi tullut tietää varsin hyvin työvuorosuunnittelua, lisä- ja ylitysmääräyksiä sekä hälytysrahan maksamista koskevat säännöt ja velvoitteet. Oikaisuvaatimuksen tekijän olisi jo asemansakin vuoksi pitänyt ymmärtää menettelynsä moitittavuus. Esihenkilöasemassa olevalta voidaan vaatia myös tavanomaista korkeampaa lojaliteettivelvoitetta työnantajaa kohtaan, minkä vuoksi kynns irtisanomiseen ilman varoitusta on tavanomaista matalampi. Lisäksi moitittavuutta lisää hankitun taloudellisen hyödyn suuri määrä, teon systemaattisuus ja se, että toimintaa on pyritty peittelemään käyttämällä hyödyksi kahden järjestelmän tuottamaa informaatiokatkosta, mikä on ollut mahdollista vain esihenkilöasemassa olevalle viranhaltijalle.

Esitetään, että Palveluiden järjestäminen -lautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen, koska oikaisuvaatimuksessa esitettyjä laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperusteita tutkittaessa ei ole ilmennyt sellaisia perusteita, joiden nojalla oikaisuvaatimus tulisi hyväksyä tai tehty päätös kumota.

Ehdotus

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja:

Palveluiden järjestäminen -lautakunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, § 65,05.06.2024

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, § 92,04.09.2024

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, § 134, 27.11.2024

§ 134

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle vammaispalvelujen asiakasvalituksen johdosta

IUHVADno-2023-30

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, 05.06.2024, § 65

Liitteet

1 Liite IUVANE kuljetuspalvelu toimintaohje lausunto 290220242

Valmistelu ja lisätiedot:

tulosityksikköpäällikkö Maritta Koskinen, vammaispalvelut
vastuualuejohtaja Ilona Koskeniemi, perhe- ja sosiaalipalvelut
etunimi.sukunimi(at)itauusimaa.fi

Palvelujen järjestäminen -lautakunta palautti liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen uudelleen valmisteluun edellyttäen vammaisneuvoston lausunnon huomioimista toimintaohjeessa sekä kokouksen kuluessa esitetyt korjausehdotukset on käsitelty.

Toimintaohjeessa on sekä sosiaalihuolto- että vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut. Ohje on ensisijaisesti toiminnan palvelukuvaus ja henkilöstölle käsikirja. On tärkeää, että kuljetuspalvelut ovat koottuna, kun asiakas hakee kuljetuspalveluja.

Kuljetuspalvelujen häiriötilanteet

Jos kyyti ei saavu 15 minuutin sisällä tilauksen ajankohdasta, asiakkaan tulee ottaa yhteyttä uudelleen ohjauskeskukseen. Ohi ohjauskeskuksen tapahtuvat ostot eivät ole kilpailutettuja. Taksiliikenteen järjestelmä on muuttunut 2017, joka vaikuttaa sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain kuljetuspalvelujen hankintaan. Kyytejä ei voida tilata järjestelmän ulkopuolelta. Lainsäädäntö edellyttää kuljetuspalveluiden kilpailuttamisen.

Kuljetusten toteutumisen ajantasainen seuraaminen ei ole mahdollista missään järjestelmässä. Taksi myös saattaa kuitata kyydin vastaanotetuksi, mutta ei saavu kuitenkaan paikalle Seuraaminen edellyttää aina henkilön seuraamaan tilattua kuljetusta. Tähän ohjauskeskuksessa ei ole henkilöstöä.

Kuljetuspalvelujen jaksottaminen

Mikäli asiakkaalla on kuljetuspalvelupäätös, ja asiakas haluaa jaksottaa kuljetuspalvelun, hän hakee jaksottamista. Tällöin jaksottamisesta tehdään toinen päätös kuljetuspalvelu päätöksen rinnalle. Kuljetuspalvelupäätös perustuu aina henkilökohtaiseen hakemukseen ja tarpeeseen. Päätöksiä seurataan tilastollisesti. Mikäli asiakas hakee uutta kuljetuspalvelua, asiakas voi hakea jaksottamista samassa.

Kotka asiointikuntana

Loviisan kaupunki ei ole esittänyt Kotkaa toiminnalliseksi asiointikunnaksi. Loviisalaiset voivat käyttää asiointiin Kouvolan ja Porvoon kaupunkia. Mahdolliset terveydenhuollon palvelut asiakas voi saada kelakyyteinä.

Vammaisneuvoston lausunto

Toimintaohjeen valmistelu on tehty virkamiestyönä ja lähetetty lausuttavaksi vammaisneuvostolle. Asiakasohje on käsitelty asiakasraadinvammaisneuvoston jäsenten kanssa yhteistyössä.

Vammaisneuvoston lausunto on huomioitu toimintaohjeessa. Korjaukset merkitty liitteeseen.

Ehdotus

Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja:

Palvelujen järjestäminen -lautakunta hyväksyy noudatettavaksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluja koskevan toimintaohjeen alkaen 01.06.2024.

Pykälä tarkastetaan heti.

Kokouskäsitely

Lautakunnan jäsen Tove Munkberg teki seuraavat tekniset korjausehdotukset:

Kohta 3.1. Oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun

- kohta c) Edellytykset a - b täyttävällä vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos hänellä on **kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä vammansa tai sairautensa vuoksi**
- Kuljetuspalvelun tarpeen tulee johtua vammasta tai sairaudesta. Haitan tulee olla pysyvä tai pitkäaikainen. Pitkäaikaisuudella tarkoitetaan lähtökohtaisesti yli vuoden kestävästä vammasta tai sairaudesta johtuvaa toimintakyvyn rajoitetta. **Tietyissä tilanteissa voidaan myöntää kuljetuspalvelua myös vaikka ei ole vielä tietoa vamman tai sairauden pitkäkestoisuudesta, esim. aivoverenkiertohäiriön jälkitila.**

Kohta 3.3. Matkustusalue

- Loviisa: Lisätään toiminnallisena lähikuntana **Kotka**

Kohta 6.2. Palvelutarpeen arviointi ja asiakasuunnitelma

- vammaispalvelulain mukaisessa kuljetuspalvelussa lääkärinlausunto tai **muun terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön kirjoittama ajanatasainen lausunto tai muu vastaava selvitys, josta selviää hakijan liikkumis- ja /tai toimintakyky ja sen aleneminen**

Lautakunnan jäsenet keskustelivat reklamaatiotilanteista jos kyyti ei tule, ja esittelijä esitti, että ohjeeseen lisätään:

Uusi kohta 5.10. Kuljetuspalvelujen häiriötilanteet

- **Jos kyyti ei saavu 15 minuutin sisällä tilauksen ajankohdasta, asiakkaan tulee uudelleen ottaa yhteyttä ohjauskeskukseen.**

Ohi ohjauskeskuksen tapahtuvat ostot eivät ole kilpailutettuja. Taksiliikenteen järjestelmä on muuttunut 2017, joka vaikuttaa sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain kuljetuspalvelujen hankintaan. Kyytejä ei voida tilata järjestelmän ulkopuolelta. Lainsäädäntö edellyttää kuljetuspalveluiden kilpailuttamisen.

Päätös

Palvelujen järjestäminen -lautakunta päätti teknisten korjausten jälkeen yksimielisesti hyväksyä noudatettavaksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluja koskevan toimintaohjeen alkaen 01.06.2024.

Pykälä tarkastettiin heti.

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, 04.09.2024, § 92

Liitteet

1 Oikaisuvaatimus, Ritola, Lindström, Räikkönen

Valmistelu ja lisätiedot:

tulosityksikköpäällikkö, vammaispalvelut Maritta Koskinen
vastuualuejohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut Ilona Koskenniemi
etunimi.sukunimi(at)itauusimaa.fi

Pauli Ritola, Jonas Lindström ja Tuula Räikkönen ovat 7.7.2024 osoittaneet palveluiden järjestämisen -lautakunnalle oikaisuvaatimuksen Liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeesta. Toimintaohje on hyväksytty palvelujen järjestämisen lautakunnassa 5.6.2024 §65.

Oikaisuvaatimus koskee kohtia Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun liittyvä saattajapalvelu sekä Kuljetuspalvelujen häiriötilanteet.

Oikaisuvaatimuksen laatijat nostavat esiin toimintaohjeen kohdan, jossa todetaan, ettei toinen vammaisen henkilö voi pääsääntöisesti toimia henkilö, joka tarvitsee kuljettajan apua siirtymiseen ja vaativat mainintaa poistettavaksi lainvastaisena. Oikaisuvaatimuksen laatijat tuovat esiin, että Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2015:131 katsonut, että vaikeavammaisen henkilön oli voitava matkustaa taksissa saattajana maksutta kuten muidenkin saattajien. Hallinto-oikeuden ratkaisussa kuljetuspalveluasiakkaan saattajana toimivalta henkilöltä, jolle oli myönnetty vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu, oli edellytetty myös oman kuljetuspalvelumatkan käyttämisestä ja omavastuuosuuden maksamista samalta matkalta, vaikka saattajat muutoin voivat matkustaa maksutta. Tällaiseen eriarvoiseen kohteluun ei ollut perusteita. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että vaikeavammaisen henkilön oli voitava matkustaa taksissa saattajana maksutta kuten muidenkin saattajien. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 8 § 2 momentti Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 4 § 1 ja 3 momentti ja 6 § Hallintolaki 6 §. Oikaisuvaatimuksen laatijat

tuovat esiin, että ratkaisun perusteissa kirjoitetaan: "Jos kuljetuspalvelua saava vaikeavammainen henkilö tosiasiallisesti toimii toisen henkilön saattajana kuljetuspalvelumatkoilla, hänen on, kun otetaan huomioon hallintolain 6§, voitava matkustaa taksissa maksutta, kuten muidenkin saattajien" (Finlex 2015:131/KHO päätökset/ennakkopäätökset). Itä-Uudenmaan vammaisneuvosto on lausunnossaan 29.02.2024 tuonut esiin KHO:n päätöksen, mutta oikaisuvaatimuksessa todetaan toimintaohjeessa, että "Kun kuljetuspalvelussa matkustaa kaksi henkilöä, joilla on kuljetuspalvelupäätös, kyseessä on yhdistelymatka, josta ei peritä omavastuuta". Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että saattajana toimiva vammaisen henkilö on kuljetuksissa mukana antamassa saatettavalle hänen tarvitsemansa opastuksen ja avun perillä kohteessa. Hänellä ei ole itsellään tarvetta asioida samassa kohteessa. Toimintaohjeen mukaan siitä huolimatta saattaja menettää kaksi omaa asioimis- ja virkistystarkoitukseen myönnettyä matkaansa.

Oikaisuvaatimuksessa edellä esiin nostettu lause toimintaohjeesta viittaa tilanteisiin, joissa kuljettaja avustaa molempia asiakkaita normaalia enemmän eikä hän saa siitä korvausta. Taksin kuljettajat pitävät tätä tilannetta epäoikeuden mukaisena eivätkä välttämättä halua ottaa tämän kaltaisia kyytejä ajettavakseen. Toimintaohjetta laadittaessa on pyritty väistämään ohjeita, jotka entisestään saattavat vaikeuttaa tilausten vastaanottamista.

Toimintaohjetta tullaan päivittämään vuoden 2024 vaihteessa lakiuudistuksen myötä. Vammaisneuvoston edustajat osallistuvat toimintaohjeen päivitykseen. Tässä yhteydessä huomioidaan tämä vammaisen henkilön mahdollisuus toimia saattajana ja nostetaan keskusteluun palveluntuottajien kanssa, jotta näissä tilanteissa vallitsisi yhteisymmärrys.

Toiseksi oikaisuvaatimuksenlaatijat nostavat esiin, että kuljetusten ohjausjärjestelmässä ei ole huomioitu riittävästä turvallisen kuljetuksen toteutumista. Toimintaohjeessa todetaan "Jos kyyti ei saavu 15 minuutin sisällä tilauksen ajankohdasta, asiakkaan tulee ottaa yhteyttä uudelleen ohjauskeskukseen. Ohi ohjauskeskuksen tapahtuvat ostot eivät ole kilpailutettuja. Taksiliikenteen järjestelmä on muuttunut 2017, joka vaikuttaa sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain kuljetuspalvelujen hankintaan. Kyytejä ei voida tilata järjestelmän ulkopuolelta. Lainsäädäntö edellyttää kuljetuspalveluiden kilpailuttamisen.

Kuljetusten toteutumisen ajantasainen seuraaminen ei ole mahdollista missään järjestelmässä. Taksin kuljettaja saattaa kuitata kyydin vastaanotetuksi, mutta ei saavu kuitenkaan paikalle. Kyydin seuraaminen edellyttää aina henkilön seuraamaan tilattua kuljetusta. Tähän ohjauskeskuksessa ei ole henkilöstöä. Oikaisuvaatimuksen mukaan kilpailutuksen luonteesta johtuen, kenelläkään toimijoista (vammaispalvelut, ohjauskeskus, taksit) ei ole kokonaisvastuuta kuljetusten toteutumisesta. Oikaisuvaatimuksen mukaan kuljetuspalveluissa ei ole otettu käyttöön esim. ylivuotojärjestelmää, joka mainitaan kilpailutusasiakirjoissa.

Oikaisuvaatimuksessa tuodaan esiin, että esityslistaan on kirjattu virheellisesti, että ohjauskeskus ei pysty seuraamaan kuljetusten toteutumista. Oikaisuvaatimuksen mukaan on olemassa järjestelmiä, jotka ilmoittavat asiakkaalle lähestyvistä kuljetuksista. TaksiHelsingin käytössä oli toimintatapa, että ohjauskeskus soittaa asiakkaalle, ettei taksia ole saatavilla. Tämä toimintatapa soittaa asiakkaalle ei ole perustunut tietoon, että ohjauskeskus olisi seurannut kuljetusten toteutumista asiakkaan luokse. Tosiasiallisesti TaksiHelsinki ei ole voinut seurata ottaako auto tilatun kyydin vastaan. Ohjauskeskus ei pysty seuraamaan siirtykö taksi asiakkaan

luokse kuitattuaan kyydin itselleen. Ohjauskeskus voi seurata, milloin taksi kuittaa kyydin vastaanotetuksi.

Laillisesti kilpailutetun 0202 ohjauskeskuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun kehittämiseksi. Kehittämistyöhön otetaan vammaisten henkilöiden edustajien lisäksi palveluntuottajat.

Ehdotus

Sosiaali- ja terveystoiminta-johtaja:

Palveluiden järjestäminen -lautakunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Pykälä tarkastetaan heti.

Kokouskäsitely

Pöytäkirjaan merkittiin, että vaikuttamistoimielimen edustaja Maija Aatelo (vammaisneuvosto) poistui kokouksesta esteellisenä tämän asian käsittelyn ajaksi (hallintolaki 28 § 5 läheisjäävi).

Päätös

Palveluiden järjestäminen -lautakunta päätti yksimielisesti hylätä oikaisuvaatimuksen.

Pykälä tarkastettiin heti.

Palvelujen järjestäminen -lautakunta, 27.11.2024, § 134

Liitteet

1 HAO /Lausuntopyyntö 4.11.2024 / 5788/03.04.04.04.09/2024 / Lindström, Ritola, Räikkönen

Verkkojulkisuus rajoitettu

2 Valitus_IUHVA_liikkumisen_tukea_koskevasta_päätöksestä_2024

Verkkojulkisuus rajoitettu

Valmistelu ja lisätiedot:

tulosityksikköpäällikkö (vammaispalvelut) Maritta Koskinen

vs. vastuualuejohtaja (perhe- ja sosiaalipalvelut) Hanna Kaunisto

etunimi.sukunimi(at)itauusimaa.fi

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitusta hankkimaan Palveluiden järjestämisen -lautakunnan lausunnon valituksen johdosta. Samalla Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitukselle varataan puhevallan käyttäjänä tilaisuus antaa selityksensä asiassa. Lausunto tulee toimittaa liitteineen Helsingin Hallinto-oikeudelle 5.12.2024 mennessä.

Valitus koskee Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen Palveluiden järjestäminen - lautakunnan 4.9.2024 kokouksen § 92 Vastaus oikaisuvaatimukseen koskien Palveluiden järjestäminen -lautakunnan 5.6 kokouksen § 65 liikkumista tukevien palveluiden (shl ja vpl) toimintaohje Itä-Uudellamaalla sekä Palveluiden järjestäminen - lautakunnan 5.6 kokouksen § 65 liikkumista tukevien palveluiden (shl ja vpl) toimintaohje Itä-Uudellamaalla.

Asian tausta

Asiassa on kysymys Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden uudesta toimintaohjeesta (liite 1). Toimintaohje on oikeudelliselta luonteeltaan viranomaisen laatima soveltamisohje. Ohje on ensisijaisesti toiminnan palvelukuvaus ja se toimii erityisesti viranhaltijoiden käsikirjana, työn tukena sekä apuna lain soveltamisessa sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja vammaispalvelulain (380/1987) ja -asetuksen (759/1987) mukaisia kuljetuspalveluasioita käsiteltäessä.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluiden järjestäminen -lautakunta käsitteli 5.6.2024 kokouksessaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden toimintaohjetta. Teknisten korjausten jälkeen lautakunta päätti päätöksellään 5.6.2024, § 65 yksimielisesti hyväksyä noudatettavaksi uuden toimintaohjeen (liite 2).

Pauli Ritola, Jonas Lindström ja Tuula Räikkönen osoittivat palveluiden järjestäminen -lautakunnalle 7.7.2024 oikaisuvaatimuksen lautakunnan päätöksestä 5.6.2024, § 65. Valittajien tekemässä oikaisuvaatimuksessa vaadittiin muutoksia toimintaohjeen kohtiin "Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun liittyvä saattajapalvelu" ja "Kuljetuspalvelujen häiriötilanteet". (liite 3)

Valittajien tekemää oikaisuvaatimusta käsiteltiin palveluiden järjestäminen -lautakunnan kokouksessa 4.9.2024. Lautakunta päätti yksimielisesti hylätä oikaisuvaatimuksen päätöksellään 4.9.2024, § 92 (liite 4).

Valittajat ovat valittaneet lautakunnan päätöksistä Helsingin hallinto-oikeudelle 11.10.2024.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuusta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, järjestämislaki) 8 §:n mukaisesti hyvinvointialueella on järjestämisvastuu vammaispalvelulain 8 §:n ja vammaispalveluasetuksen 4 § – 6 §:n mukaisista kuljetuspalveluista. Järjestämislain 12 §:n mukaan hyvinvointialue voi tuottaa asiakkaalle annettavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä niiden käyttöön liittyvää muuta tukea hankkimalla niitä yksityiseltä palveluntuottajalta sopimukseen perustuen, jos niiden hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Hyvinvointialueen on huolehdittava järjestämisvastuustaan sekä sen järjestämisvastuulle kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaisesta toteutumisesta myös palveluja hankkiessaan. Hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laajuudeltaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että hyvinvointialue pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta. Hyvinvointialueella on siten kokonaisvastuu järjestämistään palveluista riippumatta niiden järjestämistavasta.

Oikeus vammaispalvelulain ja -asetuksen mukaiseen kuljetuspalveluun on yksi subjektiivista oikeuksista, joiden tarkoituksena on turvata vaikeavammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta suhteessa vammattomiin henkilöihin.

Hyvinvointialueella ei kuitenkaan ole lakisääteistä velvollisuutta järjestää kuljetuspalvelua vaikeavammaisen itsensä toivomalla tai muutoinkaan tietyllä tavalla. Hyvinvointialueella on oikeus valita kuljetuspalvelun järjestämistapa ja myös muuttaa sitä, mutta järjestämistapa ei saa estää tai kaventaa vaikeavammaiselle henkilölle kuuluvaa subjektiivista oikeutta kuljetuspalveluun. Oikeus- ja laillisuusvalvontakäytännön mukaan (esim. AOAS 14.3.2022 Dnro 1707/2021, KHO 14.2.2020/641) esimerkiksi kuljetuspalvelujen ennakkotilausajat, odotusajat ja

matkojen yhdistely eivät saa kaventaa tai estää laissa säädettyjen subjektiivisten oikeuksien toteutumista. Nämä oikeudelliset reunaehdot on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella otettu huomioon kuljetuspalvelujen järjestämistapaa valittaessa ja liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjetta laadittaessa.

Kuljetuspalvelujen järjestämistapa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella

Valittajat ovat vaatineet, että hyvinvointialueen tulee muuttaa järjestämistapaa ja toimintaohjetta siten, että vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu on aidosti käytettävissä, eikä vammaisten henkilöiden terveys ja turvallisuus vaarannu. Valittajien mukaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuljetuspalvelujen järjestämisen mallin ongelma on se, että välityskeskus ja autoilijat on kilpailutettu erikseen ja kummallakaan osapuolella ei ole vastuuta siitä, että kuljetuspalvelumatkat olisivat käytettävissä ja matkat toteutuisivat käytännön elämässä. Valittajien mukaan kilpailutusasiakirjoihin ei ole sisällytetty sellaisia sitovia vaatimuksia, jotka varmistaisivat kuljetuspalveluiden moitteettoman ja turvallisen toiminnan.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue järjestää vaikeavammaisten henkilöiden ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden lakisääteiset, tarpeen mukaiset kuljetuspalvelut ostopalveluna. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettu laki (1397/2016, hankintalaki) edellyttää palvelujen kilpailuttamista. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on kuljetuspalvelujen hankintaan tarkoitettu hankintajärjestelmä ”Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuljetuspalvelut Itä-Uudellamaalla (2021-2025)”, jonka sisäisinä kilpailutuksina on kilpailutettu kuljetuspalvelut esteettömällä kalustolla (pienet ja suuret esteettömät autot ja linja-autoluokan esteettömät autot) sekä tavallisilla takseilla.

Hankintajärjestelmässä on lisäksi toteutettu niin sanottu rinnakkainen, eli täydentävä kilpailutus kesällä 2024, jonka perusteella on saatu lisäkapasiteettia. Rinnakkaisessa kilpailutuksessa luokkiin 1–4 saatiin yhteensä 91 hyväksyttyä tarjousta: 75 uutta tarjousta ja 16 aiemman tarjouksen päivitystä. Uusia ajoneuvoja tarjottiin kilpailutuksessa yhteensä 139. Luokassa 1 saatiin uusia tarjouksia 54, tarjoustaan päivittäneitä 14 ja uusia ajoneuvoja 81. Luokassa 2 saatiin uusia tarjouksia 4, tarjoustaan päivittäneitä 2 ja uusia ajoneuvoja 8. Luokassa 3 saatiin uusia tarjouksia 16 ja uusia ajoneuvoja 49. Luokassa 4 saatiin uusia tarjouksia 1 ja uusia ajoneuvoja 1. Kilpailutusten perusteella Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on merkittävä määrä kapasiteettia kuljetuspalvelujen toteuttamiseen. Hyvinvointialue on solminut kuljetuspalvelua koskevat sopimukset niitä toteuttavien autoilijoiden kanssa. Autoilijoiden sopimuksissa määritellään mm. kuljetuskalustoa, henkilöstöä ja asiakkaiden avustamispalvelua koskevat vaatimukset.

Autoilijoiden kilpailutuksen lisäksi on toteutettu ohjauskeskustoimittajan kilpailutus, jossa hankintayksikköinä olivat Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialue. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue toteutti kilpailutuksen ja teki kilpailutukseen liittyvät ratkaisut ja hankintapäätöksen molempien hankintayksiköiden puolesta. Kumpikin hankintayksikkö solmi oman hankintasopimuksen ja vastaa itse yksin sopimusvelvoitteista toimittajaa kohtaan.

Kilpailutuksen perusteella valittu ohjauskeskustoimittaja 020202 Palvelut Oy aloitti toimintansa helmikuussa 2024. Tätä ennen Itä-Uudellamaalla ohjauskeskuspalvelua hoiti Taksi Helsinki Oy. Ohjauskeskustoimittajan tehtävänä on vastata kuljetusten kokonaisvaltaisesta ohjauksesta sisältäen mm. tilausvälityksen, kuljetusten reitityksen, yhdistelyn, kuljetusten toteutumisen reaaliaikaisen valvonnan ja raportoinnin.

Ohjauskeskuksen keskeisenä tehtävänä on vastata asiakkaiden kuljetustilausten vastaanottamisesta eri kanavia pitkin ja välittää kuljetustilaukset matkustajan tarpeen mukaiselle autolle. Ohjauskeskus seuraa autoilijoiden palvelun asianmukaista toteutumista reaaliaikaisesti ja raportoi toteutumisesta hyvinvointialueelle säännöllisesti. Ohjauskeskustoimittajan tehtävänä on myös olla hyvinvointialueen kehittäjäkumppani alueen kuljetuspalvelujen kehittämisessä, kuten kutsuohjausperustaisten tai kiinteillä reiteillä toteutuvien kuljetusten suunnittelussa ja toimivuuden arvioinnissa.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on tehnyt ohjauskeskustoimittajan ja autoilijoiden kanssa sopimukset, joilla kokonaisuuden toteutumista ja vastuita hallitaan. Valitun toteutusmallin etuna on ensinnäkin joustava mahdollisuus kilpailuttaa ajoneuvokapasiteettiä lisää asiakastarpeiden mukaisesti erilaisilla toteutustavoilla. Toteutusmallin etuna on myös se, että taksiautoilijoista riippumaton ohjauskeskus valvoo kuljetusten toteutumista reaaliaikaisesti. Lisäksi hyvinvointialueella on itsellään pääsy ohjausjärjestelmän dataan, jolla voidaan viime kädessä varmistaa raportoinnin oikeellisuus.

Verrattuna niin sanottuun kokonaisvastuumalliin, jossa tilausvälitys ja autot ovat saman toimijan käsissä, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle valitun mallin ja järjestämistavan etuja ovat etenkin joustavuus kapasiteetissa ja tehokkaampi valvonnan mahdollisuus. Kokonaisvastuumallissa sekä ohjausta että autoja hallitsevalla toimittajalla olisi olemassa kannustin kuljetusten toteutumista koskevan datan vääristelyyn etenkin, jos myöhästymisistä tai toteutumatta jääneistä kuljetuksista lankeaisi merkittäviä sopimussakkoja.

Kokonaisvastuu vammaispalvelulain mukaisten ja muiden hyvinvointialueen järjestämistä kuuluviin kuljetuspalvelujen toteutumisesta on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Hyvinvointialue vastaa siitä, että kuljetuspalvelumatkat ovat asiakkaiden käytettävissä ja matkat toteutuvat lain mukaisesti. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on tehnyt kokonaisuuden toteuttamiseksi edellä kuvatut kilpailutukset ja niihin perustuvat sopimukset ohjauskeskuksen ja autoilijoiden kanssa.

Tähän lausuntoon liitetyistä hankinta-asiakirjoista ilmenee, että toisin kuin valittajat väittävät, hyvinvointialue on sisällyttänyt autoilijoita ja ohjauskeskusta koskeviin hankinta-asiakirjoihin ja sopimukseen palveluntuottajia sitovat määräykset siitä, että palvelu on tuotettava ehdoissa yksilöidyn tavoin laadukkaasti, turvallisesti ja toimintavarmasti. Ohjauskeskustoimittajaa koskevat asiakirjat ovat tämän lausunnon liitteinä 5–13. Autoilijoita koskevat asiakirjat ovat tämän lausunnon liitteinä 14–21. Hyvinvointialue valvoo aktiivisesti kuljetuspalvelun tuottajien sekä ohjauskeskuksen toimintaa ja asiaa koskevien sopimusten noudattamista ja mahdollisiin palvelussa ilmeneviin virheisiin puututaan ripeästi. Sopimusehtojen noudattamista koskevat virheet on lisäksi sanktioitu (liite 13, kohta 23, sekä liite 21).

Palveluiden järjestäminen -lautakunta toteaa, että valittajat eivät ole esittäneet valituksessaan väitteilleen sellaista näyttöä tai perusteita, joiden johdosta olisi katsottavissa, että hyvinvointialue olisi väärinkäyttänyt järjestämistä päätettäessään harkintavaltaansa. Päinvastoin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on järjestämistä valittaessa kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että valittu malli mahdollistaa kuljetuspalvelun toteutumisen tehokkaan valvonnan, autoilijakapasiteetin lisäämisen asiakkaiden kuljetustarpeen sitä edellyttäessä sekä luotettavan ja reaaliaikaisen datan saamisen palveluista. Valitulla järjestämistavalla turvataan asiakkaan subjektiivisen kuljetuspalveluoikeuden toteutuminen ja

yksilöllisen tarpeen mukainen kuljetuspalvelu tarvittavine joustoineen. Hyvinvointialueen uuden liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen kohdan "4. Kuljetuspalveluun liittyvien erityisoikeuksien myöntäminen" mukaisesti asiakkaan kuljetuspalveluun voidaan liittää yksilöllisen tarpeen niin vaatiessa erityisoikeuksia, kuten vakiotaksioikeus, matkojen yhdistelykielto tai yksinmatkustusosoikeus. Näiden erityisoikeuksien myöntämisen tarkoitus on, että asiakas voi niiden avulla yhdenvertaisesti käyttää hänelle myönnettyä kuljetuspalvelua ja järjestämistapa ei kavenna tai estä subjektiivisen oikeuden toteutumista.

Kuljetusten toteutumisen seuranta ja valvonta sekä palvelun saatavuus

Valittajat ovat vaatimustensa tueksi esittäneet näkemyksiään kuljetuspalvelumatkojen toteutumisvarmuudesta sekä omia arvioitaan taustasyistä ajamatta jääneille matkoille. Valittajat ovat muun muassa väittäneet, että erityisesti iltaisin autoja ei ole välityskeskukseen linjoilla, kuljetuksia myöhästyy ja järjestelmä toimii niin epäluotettavasti, että tilauksia ei uskalleta tehdä. Valittajat ovat viitanneet asiakasraadille annettuihin tietoihin elokuussa 2024 tilatuista, ajetuista ja ajamatta jääneistä matkoista.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue valvoo kuljetuspalvelujen asiakastarpeiden ja lainsäädännön mukaista toteutumista valvontavastuunsa mukaisesti. Valvontavelvollisuus perustuu hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 10 §:ään ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin (741/2023).

Kuljetuspalvelun ohjauskeskus tuottaa hyvinvointialueelle säännöllisesti seurantatietoa kuljetustilausten ja kuljetusten toteutumisesta. Seurantatietoa saadaan muun muassa asiakkaiden puhelujen odotusajoista, kuljetusten myöhästymisistä ja suorittamatta jääneistä kuljetuksista. Lisäksi ohjauskeskus vastaanottaa asiakaspalautetta palvelun toiminnasta. Hyvinvointialueella on myös sopimukseen perustuva oikeus itse seurata suoraan ohjauskeskuksen järjestelmästä ajoneuvojen sijaintia ja kuljetusten toteutumista, ajoneuvojen reittejä ja kuljettajien kuittauksia sekä vastaavia tietoja reaaliajassa ja reklamaatioiden yhteydessä jälkikäteen. Tällä seurannalla voidaan varmistaa toteutumista koskevan seurantatiedon luotettavuus. (liite 6, kohta 8 ja liite 13, kohta 16) Uuden ohjauskeskustoimittajan aloittaessa helmikuussa 2024 toimintansa oli käynnistysvaiheen ongelmana joidenkin asiakkaiden asiakasprofiilien puutteellisuus. Näiden asiakkaiden kyydeissä oli tuolloin ongelmia. Profiilit on sittemmin korjattu.

Kuljetuspalvelun saatavuus ja täsmällisyys on hyvällä tasolla Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Autojen saatavuutta seurataan jatkuvasti ohjauskeskuksen ja hyvinvointialueen toimesta. Ohjauskeskukselta saatujen tietojen mukaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella helmikuun ja lokakuun 2024 välisenä aikana kuljetusten ennakkotilauksia tehtiin yhteensä 35 022. (liite 22)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on asettanut ohjauskeskuksen palvelulle ajallisen määritteen, jonka mukaan normaali täysi asiakaspalvelu toimii klo 07 – 21 ja supistettu puhelinpalvelu klo 21 – 07. Supistetun puhelinpalvelun aikana ohjauskeskus hoitaa vain etukäteen tilatut matkat ja akuutit ongelmatilanteet. Supistetulle palveluajalle ajoittuvat kuljetukset tilataan lähtökohtaisesti etukäteen, mutta ohjauskeskus on pyrkinyt toteuttamaan asiakkaiden kuljetustilaukset, vaikka niitä ei olisi tilattu etukäteen.

Ohjauskeskuksen puhelinpalvelun vastausaika saa olla korkeintaan 60 sekuntia keskimäärin kuukausittain. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ohjauskeskuksen vastausajat ovat palvelulta vaadittuja määreitä lyhyempiä ja tilauslinjan vastausaikojen keskiarvot vaihtelevat välillä 31–57 sekuntia kuukausittain (liite 22, taulukko 1).

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on määrittänyt, että ajoneuvo odottaa asiakasta 10 minuuttia, jonka jälkeen kuljettaja voi poistua paikalta, mikäli asiakas ei saavu. Vastaavasti yli 10 minuuttia myöhässä olevat kuljetukset lasketaan myöhästyneiksi. Yli 20 minuuttia myöhässä olevien kuljetusten osuus on pieni ja vaihtelee 1,86 prosentista 4,55 prosenttiin kuukausittain (liite 22, taulukko 2). Lukemaan sisältyvät vakiotaksit, joiden osalta asiakas sopii suoraan kuljettajan kanssa kuljetuksesta ja ajankohdat järjestelmässä syntyvät kuljettajien leimauksista.

Ohjauskeskuksen raportoinnista ilmenevät myös tilanteet, joissa välityskeskus ei poikkeuksellisesti löydä asiakkaalle soveltuvaa ajoneuvoa. Näiden osuus on Itä-Uudellamaalla hyvin pieni. Ohjauskeskustoimittajalta saatujen tietojen mukaan tapauksia, joissa autoa ei ole löytynyt ja kuljetus on peruuntunut, on syksyn 2024 osalta seuraavasti. Elokuu 12 kpl, kuljetuksia yhteensä 5675 kpl. Autottomien osuus 2,1 promillea. Syyskuu 19 kpl, kuljetuksia yhteensä 5801 kpl. Autottomien osuus 3,3 promillea. Lokakuu 18 kpl, kuljetuksia yhteensä 5954 kpl. Autottomien osuus 3,0 promillea. (liitteet 23, 24 ja 25) Ohjauskeskuksen raportoinnin perusteella tapaukset, joissa autoa ei ole löytynyt, ovat liittyneet ensinnäkin asiakkaiden omiin peruutuksiin tuntemattomasta syystä sekä kuljetuksen aloituspaikkaan ja kuljetuksen pituuteen. Näiden perusteella taksinkuljettaja arvioi, hyväksyykö kyseisen kuljetuksen vai ei. Lisäksi tilanteita, joissa autoa ei ole löytynyt, on ilmennyt heti-tilausten eli pikamatkojen yhteydessä, etenkin yöaikaan. Ohjauskeskuksen supistetun puhelinpalvelun aikana ei lähtökohtaisesti tehdä heti-tilauksia, vaan supistetun palvelun aikana hoidetaan etukäteen tilatut matkat ja akuutit ongelmatilanteet. Kuten todettua, ohjauskeskus pyrkii tästä huolimatta toteuttamaan asiakkaiden kuljetustilaukset. Heti-tilausten vaadittu nouto-aika on mahdollisimman pian, kuitenkin aina alle yksi tunti tilauksesta, mutta asiakkaat peruvat kuljetuksia, mikäli auto ei saavu välittömästi. Joissakin tilanteissa kuljetuksen ajankohta ja kuljetuksen kaukainen lähtöpiste yhdistettynä lyhyeen kuljetukseen ovat vaikuttaneet kuljetuksen toteutumiseen. Näissä tapauksissa myös asiakkaat saattavat perua itse kuljetuksia, mikäli autoa joutuisi odottamaan. Tapauksissa, joissa autoa ei ole löytynyt, on myös mukana vakiotaksiasiakkaita. Vakiotaksiasiakkaat sopivat itse kuljetuksensa suoraan taksinkuljettajan kanssa ja ohjauskeskus ei ole voinut vaikuttaa näihin.

Hyvinvointialueen kuljetuspalvelujen kilpailuttamiseen ylläpitämä hankintajärjestelmä mahdollistaa autoilijoiden kilpailutuksen useammalla mallilla. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuljetukset on toistaiseksi toteutettu sopimusautomallilla, jossa autot vastaanottavat kuljetuksia kapasiteettinsa rajoissa, eli niitä ei velvoiteta vastaanottamaan kaikkia tilauksia. Kilpailutusten myötä autojen hinnoittelumallia on kehitetty kannustavammaksi. Kesällä 2024 toteutetun rinnakkaisen kilpailutuksen myötä saatu lisäkapasiteetti otetaan käyttöön marraskuun 2024 aikana. Hyvinvointialue voi halutessaan edelleen kilpailuttaa lisää ajoneuvokalustoa. Kalustoa voidaan kilpailuttaa myös päiväautomallilla, jossa auto on kokonaan hyvinvointialueen käytössä, mikäli tämä katsottaisiin välttämättömäksi saatavuuden turvaamiseksi. Toistaiseksi päiväautomallin käyttöönottamiselle ei ole havaittu tarvetta, sillä hyvinvointialueella on merkittävä määrä kapasiteettia kuljetuspalvelujen toteuttamiseen.

Kuljetuspalvelujen toteutumisesta saadun seurantatiedon ja ohjauskeskuksen raportoinnin perusteella palvelujen järjestäminen -lautakunta toteaa, että kuljetuspalvelun saatavuus ja täsmällisyys ovat hyvällä tasolla Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella. Palvelussa on huolehdittu tarvittavista varajärjestelyistä sen varalle, että tilattu kuljetus on myöhässä tai se ei saavu. Tällaisten tapausten määrä on kuitenkin hyvin alhainen ja kokonaisuudessaan kuljetuspalvelun toimintavarmuus alueella on hyvä ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on merkittävä määrä kapasiteettia kuljetuspalvelujen toteuttamiseen. Valittajien väitteet palvelun heikosta toimintavarmuudesta ovat pitkälti yleisluontoisia ja yksilöimättömiä. Niiden tueksi ei ole esitetty sellaista näyttöä, jonka perusteella olisi katsottavissa, että valittu kuljetuspalvelun järjestämistapa olisi lainvastainen.

Kuljetuspalvelumatkan tilaaminen ja auton saapumisen seuraaminen

Valittajat ovat esittäneet, että hyvinvointialue on jättänyt kuljetuspalvelua tarvitsevat vammaiset henkilöt haavoittuvaan asemaan poistaessaan liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeesta kirjauksen siitä, että asiakas voi itse tilata taksin ja hakea kuitteja vastaan korvausta hyvinvointialueelta tilanteissa, jossa tilattu kuljetus ei tule lainkaan tai on myöhässä.

Lautakunta toteaa, että uuteen liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeeseen ei sisälly edellä mainittua asiakkaan oikeutta hakea kuitteja vastaan korvausta taksimatkasta. Hyvinvointialueen kuljetuspalvelun järjestämistapaa koskeva ratkaisu on, että kaikki kuljetukset tulee tilata ohjauskeskuksen kautta. Kuljetuspalvelumatka tilataan ohjauskeskuksesta soittamalla, tekstiviestillä, sähköpostilla tai sovelluksella. Kuljetuspalvelun asiakkaille on laadittu tilauskäytännöistä erillinen asiakasohje.

Asiakkaat saavat ohjauskeskuksesta tilausvahvistuksen tehdessään tilauksen. Auton tarkan saapumisajan antaminen on mahdollista vasta, kun tilaus on jaettu autoille ja tietty auto on sen kuitannut. Ohjauskeskus jakaa tilaukset autoille olosuhteiden ja kuljetustarpeiden mukaisesti, viimeistään 15 minuuttia ennen tilattua noutoaikaa. Muun ohella liikenne- ja sääolosuhteet voivat vaikuttaa siihen, että kuljetustilauksia voidaan niiden toteutumisen varmistamisesta jakaa aiemminkin.

Asiakas saa tiedon tilaamansa kuljetuksen saapumisajasta auton hyväksytyä sen. Tieto tulee pääsääntöisesti joko tekstiviestillä tai tilaussovelluksella, riippuen siitä miten asiakas on tehnyt kuljetustilauksen. Tilaussovelluksessa asiakas voi seurata tilauksen etenemistä reaaliaikaisesti: milloin auto on kuitannut kuljetuksen ja miten kuljetus lähestyy. Sovellus on saavutettava ja tilanne on myös kuunneltavissa.

Ohjauskeskuksen tehtävänä on ohjauskeskustoimittajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella seurata sitä, että tilatut kuljetukset toteutuvat tarpeen mukaisesti. Seurannasta vastaa ohjauskeskuksessa tietty vastuuhenkilö. Asiakkaita on ohjattu soittamaan ohjauskeskukseen keskuksen, mikäli kuljetus ei ole saapunut 15 minuutin kuluessa alkuperäisestä tilausajasta. Ohjauskeskus selvittää tämän jälkeen, missä tilattu auto on tai etsii korvaavan ajoneuvon.

Palveluiden järjestäminen -lautakunta toteaa, että hankintalainsäädäntö edellyttää kuljetuspalveluiden kilpailuttamista ja ohjauskeskuksen ohitse tapahtuvat kuljetustilaukset eivät olisi kilpailutettuja. Kuljetusten tilaaminen ohjauskeskusten kautta mahdollistaa lisäksi sen, että hyvinvointialue voi tosiasiallisesti varmistaa, että asiakas saa yksilöllistä tarvettaan vastaavan ja hänen etunsa mukaisen kuljetuspalvelun. Kuljetusten tilaaminen ohjauskeskuksen ohitse ei mahdollista

kuljetuspalvelun toteutumisen valvontaa ja kuljetuksen toteutumisen reaaliaikaista seurantaa, mikä voisi vaarantaa asiakkaan subjektiivisen oikeuden toteutumisen.

Kuljetuspalvelussa ei ole mahdollista saavuttaa sataprosenttista toimintavarmuutta ja täsmällisyyttä; kuljetuksen myöhästymisen tai saapumatta jättämisen voi myös aiheuttaa esimerkiksi tieliikenneonnettomuus. Toisin kuin valittajat esittävät, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on kuitenkin kaikilla käytettävissään olevilla keinoilla huolehtinut siitä, että myös poikkeuksellisessa kuljetuspalvelun häiriötilanteessa asiakkaan kuljetuspalvelu toteutuu ja subjektiivisen oikeuden toteutuminen varmistetaan. Viimesijaisesti ohjauskeskus on edelleen voinut poikkeustilanteissa sopia asiakkaan kanssa, että asiakas voi tilata niin sanotun markkinaehtoisen taksin ja hakea kuittia vastaan korvausta hyvinvointialueelta. Kokonaisuutena kuljetuspalvelu toimii sitä koskevan raportoinnin ja asiakaspalautteiden perusteella luotettavasti ja täsmällisesti. Vertailun vuoksi esimerkiksi lähijunaliikenteen täsmällisyys oli Väyläviraston tilastojen mukaan elokuussa 2024 93,17 %. Tilastointi on saatavissa osoitteesta <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/tilastot/ratatilastot/junien-tasmallisyys>.

Toimintaohjeen sisältö saattajana toimivasta henkilöstä

Valittajat ovat esittäneet, että toimintaohjeen kirjaus saattajana toimivista vammaisista henkilöistä asettaa vammaiset henkilöt eriarvoiseen asemaan vammattomien saattajien kanssa. Valittajat ovat vaatineet, että hyvinvointialueen tulee muuttaa toimintaohjetta siten, että saattajana toimivat vammaiset henkilöt ovat yhdenvertaisessa asemassa vammattomien saattajien kanssa, eivätkä joudu maksamaan omavastuutaan, eivätkä menetä yhtä omista asiointiin ja virkistäytymiseen myönnettyistä matkoistaan.

Valittajien vaatimukset liittyvät liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen kohtaan "3.5 Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun liittyvä saattajapalvelu". Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen. Saattajapalvelun tarkoituksena on mahdollistaa kuljetuspalvelujen käyttäminen, mutta sen sisältöä ei ole määritelty tarkemmin laissa. Oikeuskäytännössä on katsottu, että saattajapalvelu on tarkoitettu välittömästi kuljetuspalveluihin liittyvässä liikkumisessa avustamiseen (esimerkiksi KHO 4.4.2006 T 845).

Liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeessa on todettu, että vammaispalvelulain mukainen saattajapalvelu toteutetaan asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Saattajana voi toimia esimerkiksi asiakkaan omainen, läheinen, asumisyksikön ohjaaja tai henkilökohtainen avustaja. Ohjeeseen on kirjattu, että "saattajana ei pääsääntöisesti voi toimia henkilö, joka itse tarvitsee kuljettajan apua siirtymiseen, tällöin kyseessä on yhdistetty yhteiskuljetus".

Palveluiden järjestäminen -lautakunta toteaa, että toimintaohjeessa ei aseteta mitään ehdotonta estettä sille, että vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuna saattajana voi toimia henkilö, joka itsekin saa kuljetuspalvelua tai tarvitsee taksin kuljettajan apua. Kirjauksessa on sen sanamuodon mukaisesti ilmaistu pääsääntö, josta voidaan asiakkaan yksilöllisen tarpeen vuoksi poiketa, kuten oikeuskäytännössä on edellytetty (esimerkiksi KHO 2015:131). Siinä tapauksessa, että saattajana toimiva henkilö itsekin tarvitsisi kuljettajan apua siirtymiseen, on arvioitava, miten saattajapalvelu toteutuu asiakkaan edun mukaisesti. Saattajana toimivan henkilön on kyettävä vastaamaan välittömästi kuljetuspalveluihin liittyvästä liikkumisesta

avustamisesta asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen sopivalla ja turvallisella tavalla. Mikäli vammainen henkilö toimii asiakkaan vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuna saattajana, hän matkustaa saattajana maksutta eikä häneltä kulu omaa kuljetuspalvelumatkaa. Toimintaohjeen kirjauksen tarkoituksena on ohjata arvioimaan saattajapalvelun asiakkaan edun mukaista toteutustapaa. Näin ollen perusteita toimintaohjeen kirjauksen muuttamiselle ei palvelujen järjestäminen -lautakunnan näkemyksen mukaan ole.

Lopuksi

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluiden järjestäminen -lautakunta toteaa yleisellä tasolla, että hyvinvointialueen tekemiä julkisia hankintoja koskeviin päätöksiin asianosaisilla on ollut mahdollista hakea muutosta omassa menettelyssään. Tässä asiassa on kyse muutoksenhausta lautakunnan päätökseen 5.6.2024 § 65, jolla hyvinvointialueen liikkumista tukevien palvelujen uusi toimintaohje on hyväksytty. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on edellä kuvatusti huolehtinut asianmukaisesti vammaispalvelulain ja -asetuksen mukaisen kuljetuspalvelun järjestämistä koskevasta vastuustaan. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on järjestämistavasta ja toimintaohjeen sisällöstä päättäessään huomioinut, että järjestämistapaa koskevat ratkaisut eivät saa kaventaa subjektiivisen oikeuden toteutumista.

Kuljetuspalvelun järjestämiseksi on valittu malli, joka hyvinvointialueen arvion mukaan turvaa parhaiten asiakkaan subjektiivisen oikeuden toteutumisen, yksilöllisiin tarpeisiin vastaavan, laadukkaan ja luotettavan kuljetuspalvelun ja palvelun toteutumisen tehokkaan valvonnan. Hyvinvointialue on käyttänyt järjestämistavasta päättäessään harkintavaltaansa lainmukaisesti ja toimintaohjeen sisällön muuttamiselle ei ole perusteita. Valittajien esittämä ei anna aihetta arvioida asiaa toisin. Valittajat ovat myös osaksi esittäneet enemmän hallintokantelun luonteisia ja tarkoituksenmukaisuusperusteisia yleisiä väittämiä hyvinvointialueen toiminnasta kuljetuspalveluja kilpailutettaessa ja asiakasosallisuuden toteuttamisessa.

Edellä esitetyn perusteella palveluiden järjestäminen -lautakunta katsoo kokonaisuudessaan, että valitus on perusteeton ja se tulee hylätä.

Helsingin hallinto-oikeudelle toimitettavat liitteet:

1. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen liikkumista tukevien palveluiden toimintaohje 1.6.2024
2. Palveluiden järjestäminen -lautakunnan päätös 5.6.2024, § 65
3. Pauli Ritolan, Jonas Lindströmin ja Tuula Räikkösen oikaisuvaatimus 7.7.2024
4. Palveluiden järjestäminen -lautakunnan päätös 4.9.2024, § 92
5. Tarjouspyyntö ohjauskeskus palveluna 18.4.2023
6. Palvelukuvaus ohjauskeskus palveluna 17.4.2023.pdf
7. Ohjauskeskusratkaisun vaatimusmääritykset 17.4.2023.xlsx
8. Järjestelmien tukipalvelun palvelutasot 17.4.2023.pdf
9. Käyttöönottoprojektin kuvaus 17.4.2023.pdf
10. Laatuperuste kehittämisen toimintamalli 17.4.2023.pdf

11. Käytettävyydestauksen suunnitelma 17.4.2023.pdf
12. Kehittämisen projektipäällikön CV-lomake 17.4.2023.docx
13. Sopimus ohjauskeskuspalvelu 17.4.2023.pdf
14. Tarjouspyyntö luokka 1 M1 luokan henkilöauto
15. Tarjouspyyntö luokka 2 M1 luokan henkilöauto, pieni esteetön auto
16. Tarjouspyyntö luokka 3 M1 luokan henkilöauto, suuri esteetön auto
17. Tarjouspyyntö luokka 4 M2 luokan linja-auto pyörätuolivalmiudella
18. Palvelukuvaus henkilökuljetuspalvelut 12.6.2023
19. Henkilötietojen käsittelyn ehdot sekä käsittelytoimien kuvaus
20. Sopimus henkilökuljetuspalvelut
21. Sopimussakkoehdot henkilökuljetuspalvelut 2023
22. Raportointitiedot ohjauskeskukselta 19.11.2024
23. Raportti, peruutetut matkat, autoa ei löytynyt, elokuu 2024
24. Raportti, peruutetut matkat, autoa ei löytynyt, syyskuu 2024
25. Raportti, peruutetut matkat, autoa ei löytynyt, lokakuu 2024

Ehdotus

Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja

Edellä esitetyn perusteella palveluiden järjestäminen -lautakunta katsoo kokonaisuudessaan, että valitus on perusteeton ja se tulee hylätä.

Pykälä tarkastetaan heti.

§ 135

Pitkäaikaissairauksien maksuttomien hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakeluohje

IUHVADno-2024-4533

Liitteet

- 1 Anvisning om utdelning av avgiftsfria förbrukningsartiklar och tillbehör
- 2 Maksuttomien hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakeluohje

Valmistelu ja lisätiedot:

vastuualuejohtaja (terveyspalvelut) Carita Schröder
kehittämispäällikkö Heli Sjöblom
etunimi.sukunimi(at)itauusimaa.fi

Terveysturvotlain (1326/2010) 24§:n perusteella hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää alueen asukkaiden sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät muun muassa sairauksien tutkimus, lääketieteellinen taudinmääritys ja hoito sekä hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet.

Hoitotarvikejakelun tavoitteena on osana suunnitelmallista hoitoprosessia edistää asiakkaan omahoidon edellytyksiä ja asiakkaan sitoutumista hoitoon sekä parantaa asiakkaan toiminta- ja työkykyä. Tarpeenmukaisilla hoitotarvikkeilla ja -välineillä voidaan edistää asiakkaan selviytymistä ja elämänlaatua. Oikeat ja vaikuttavat hoitotarvikkeet ja -välineet vähentävät sekä komplikaatoriskejä, lääkärikäyntejä että kotihoidon tarvetta. Maksuttomilla hoitotarvikkeilla pyritään ehkäisemään asiakkaan siirtymistä raskaampiin palveluihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (734/1992, 5§) mukaan pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvät hoitovälineet ja -tarvikkeet ovat käyttäjälleen maksuttomia. Maksuttomuuden perusteena on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta. Poikkeuksia kolmen kuukauden määräaikaan voidaan tehdä vain perustelluista syistä, kuten esimerkiksi, jos tarve on terveydenhuollon ammattilaisen arvioimana pysyvä (diabetes-, dialyysi- ja avannetarvikkeet).

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella on käytössä alueellinen maksuttomien hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakeluohje, joka hyväksytty palveluiden järjestäminen -lautakunnassa (29.3.2023, §21). Jakeluohjetta on nyt päivitetty tilaus- ja toimituskäytäntöjen osalta vastaamaan keskitetyn hoitotarvikejakelun toimintamallia (3.9.2024, §80). Päivityksessä on huomioitu Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteisen omahoitotarviketyöryhmän linjaukset hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakelumääristä sekä sisällöistä. Jakeluohje noudattaa kansallisia suosituksia (Käypä hoito suositukset).

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Palveluiden järjestäminen -lautakunta hyväksyy maksuttomien hoitotarvikkeiden ja -välineiden jakeluohjeen. Ohje astuu voimaan 1.2.2025 alkaen.

§ 136

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (hyvinvointialuelaki 97 §)

Seuraavat viranhaltijat ovat lähettäneet päätösluettelonsa:

Palveluvastaava, aikuissosiaalityö ja monialaiset sosiaalipalvelut

Palvelussuhdeasiat:

§ 36 Valintapäätös, sosiaaliohjaajan virka työikäisten palvelujen kuntouttavaan työtoimintaan, 19.11.2024

Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja

Hankintapäätökset:

§ 420 Koulupsykologien hankinta – Hansel Oy:n Sote-alan henkilöstövuokraus 2021–2025 DPS kilpailutus ID2038 – Itäinen alue ja Askola, 04.11.2024

§ 421 Koulupsykologien hankinta – Hansel Oy:n Sote-alan henkilöstövuokraus 2021–2025 DPS kilpailutus ID2039 – Itäinen alue ja Myrskylä Pukkila, 04.11.2024

§ 422 Koulupsykologien hankinta – Hansel Oy:n Sote-alan henkilöstövuokraus 2021–2025 DPS kilpailutus ID2040 – Keskinen alue, 04.11.2024

§ 423 Koulupsykologien hankinta – Hansel Oy:n Sote-alan henkilöstövuokraus 2021–2025 DPS kilpailutus ID2041 – Läntinen alue 1, 04.11.2024

§ 424 Koulupsykologien hankinta – Hansel Oy:n Sote-alan henkilöstövuokraus 2021–2025 DPS kilpailutus ID2042 – Läntinen alue 2, 04.11.2024

§ 425 Klinik8 Oy:ltä hankittava lääkäripalvelut ostopalveluna 1.1-31.3.2025, 06.11.2024

§ 459 Optiopäätös 1.10.2024-30.9.2025 / Erikoishammasteknikon palvelut, 11.11.2024

§ 460 Suorahankintapäätös Rinnekodit Mylly, 14.11.2024

§ 501 Päätös osallistumisesta lääkkeellisten, teollisten ja muiden sairaalassa käytettävien kaasujen sopimukseen, 14.11.2024

Tulosityksikköpäällikkö, kotona asumista tukevat palvelut

Palvelussuhdeasiat:

§ 7 Valintapäätös: Asiakasohjaajan virka, kotona asumista tukevat palvelut, ikääntyneiden palvelut, 07.11.2024

§ 8 Valintapäätös: Asiakasohjaajan virka, kotona asumista tukevat palvelut, ikääntyneiden palvelut, 07.11.2024

§ 9 Valintapäätös: Asiakasohjaajan viransijaisuus, kotona asumista tukevat palvelut, ikääntyneiden palvelut, 07.11.2024

Tulosityksikköpäällikkö, vammaispalvelut

§ 22 Täyttämättäjäättämispäätös, sosiaalityöntekijän virka vammaispalveluihin, 11.11.2024

Ehdotus

Puheenjohtaja:

Palveluiden järjestäminen -lautakunta merkitsee viranhaltijoiden päätökset tiedoksi ja ilmoittaa viranhaltijoille ettei se käytä päätöksiin hyvinvointialuelain 97 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

§ 137

Tiedoksi

Liitteet

1 Liite 1: Valviran ja Avin päätökset ja ilmoitukset

Palveluiden järjestäminen -lautakunta merkitsee tiedoksi seuraavat saapuneet kirjelmät, päätökset ym.:

1

Valviran ja aluehallitusviraston päätökset ja ilmoitukset (liitte 1).

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

§ 138

Ajankohtaiset asiat

Palveluiden järjestäminen -lautakunnan jäseniä informoidaan ajankohtaisista asioista.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

§ 139

Muut asiat

Palveluiden järjestäminen -lautakunnan jäsenet käsittelevät muita asioita.

- Pöytäkirja tulee olla allekirjoitettu ja tarkastettu viimeistään 05.12.2024.

Ehdotus

Palveluiden järjestäminen -lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.